

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΣΤΗ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΠΟΙΗΣΗ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

ΠΟΙΗΤΗΣ: Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΕΡΓΑ: 1. ΗΧΩ

2. ΤΡΙΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

1. Α Εμπειρικός, Τρία αποσπάσματα

1.

Λίγα κοσμήματα στη χλόη. Λίγα διαμάντια στο σκοτάδι.
Μα η πεταλούδα που νύκτωρ* εγεννήθη μας αναγγέλει την
αυγή, σφαδάζουσα στο ράμφος της πρωίας.

||

2

Η ποίησης είναι ανάπτυξι στίλβοντος* ποδηλάτου. Μέσα της
όλοι μεγαλώνουμε. Οι δρόμοι είναι λευκοί. Τ' άνθη μιλούν.
Από τα πέταλά τους αναδύονται συχνά μικρούτσικες παιδίσκες.
Η εκδρομή αυτή δεν έχει τέλος.

||

3

Είναι τα βλέφαρά μου διάφανες αυλαίες.
Όταν τ' ανοίγω βλέπω εμπρός μου ό,τι κι αν τύχει.
Όταν τα κλείνω βλέπω εμπρός μου ό,τι ποθώ.

2. Α. Εμπειρικός, Ηχώ

Τα βήματά μας αντηχούν ακόμη
Μέσα στο δάσος με το βόμβο των εντόμων
Και τις βαρείες σταγόνες απ' τ' αγιάζι
Που σάζει στα φυλλώματα των δέντρων
Κι ιδού που σκάζει μέσα στις σπηλιές
Η δόνησις κάθε κτυπήματος των υλοτόμων
Καθώς αραιώνουν με πελέκια τους κορμούς
Κρατώντας μες στο στόμα τους τραγούδια
Που μάθαν όταν ήτανε παιδιά
Και παίζανε κρυφτούλι μες στο δάσος.

Ερωτήσεις:

1. Με βάση τα χαρακτηριστικά της υπερρεαλιστικής ποίησης, που σας δίνονται παρακάτω, να εντοπίσετε στα δύο ποιήματα εκείνα τα **εξωτερικά** χαρακτηριστικά που τα εντάσσουν στον υπερρεαλισμό και να συμπληρώσετε τον πίνακα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΥ

- Ελευθερία στη μορφή
- Απουσία θέματος
- Απουσία λογικού ειρμού και ελέγχου
- Συνειρμοί
- Κυριαρχεί το όνειρο, η φαντασία, το ασυνείδητο
- Απουσία στίξης
- Παράτολμοι συνδυασμοί λέξεων και εικόνων που βασίζονται στην τύχη και στην αυθαιρεσία
- Τολμηρές μεταφορές, παρομοιώσεις, αντιθέσεις, μετωνυμίες
- Νέα σημασιοδότηση λέξεων

Τα μέσα που χρησιμοποίησε ήταν κυρίως η αυτόματη γραφή και η καταγραφή των ονείρων· οι πειραματισμοί όμως αυτοί δεν απέδωσαν, γιατί και στις δύο περιπτώσεις η παρέμβαση της λογικής ήταν αναπόφευκτη. Τελικά, ο υπερρεαλισμός θα καταφύγει σε δυο βασικούς παράγοντες, την τύχη και το υποσυνείδητο· όταν δηλαδή ο υπερρεαλιστής ποιητής γράφει, αφήνει το μηχανισμό της τύχης να προσδιορίσει τη μορφή του έργου του. Το ποίημα δηλαδή γράφεται χωρίς προκαθορισμένο στόχο, κάτω από την επίδραση του υποσυνείδητου, που είναι από τη φύση του φευγαλέο και δημιουργεί ζωηρές λεκτικές εντυπώσεις. Για τον υπερρεαλιστή ποιητή οι λέξεις είναι αυτόνομες και ελεύθερες. Η δύναμη και η ορμή τους βρίσκονται κυρίως στην έκταση, κατά την οποία ξεφεύγουν από το επιβεβλημένο νόημά τους, συνδυαζόμενες μεταξύ τους χωρίς να υπακούουν σε ορθολογικούς νόμους. (Η ανάγνωση των παραπάνω να συνδυαστεί με τη μελέτη των ποιημάτων του Ανδρ. Εμπειρικού που, ακολουθώντας τις βασικές αρχές του υπερρεαλισμού, προσπάθησε με την ποίησή του να δημιουργεί ζωηρές λεκτικές εντυπώσεις κι οι λέξεις του, όταν συνδυαστούν μεταξύ τους, δεν υπακούουν πάντοτε σε ορθολογικούς νόμους).

Απάντηση:

ΤΡΙΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ	ΗΧΩ
Στίχος	
Στίξη	

Γλώσσα (λεξιλόγιο)	
--------------------	--

2. Να εντοπίσετε και να αναλύσετε το ρόλο του υποσυνείδητου στα ποιήματα του Α. Εμπειρικού.

Απάντηση:

Τρία αποσπάσματα:

.....

.....

.....

Ηχώ:

.....

.....

.....

3. Να βρείτε και να αναλύσετε τα **εκφραστικά μέσα** που υπάρχουν στα ποιήματα.

Απάντηση:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Στο 2^ο ποίημα από τα ΤΡΙΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ο ποιητής επιχειρεί να δώσει τον **ορισμό της ποίησης** με έντονη θεατρικότητα. Ποια στοιχεία από το ποίημα θα μπορούσατε να συμπεριλάβετε σε ένα ζωγραφικό πίνακα; (προαιρετικά: να ζωγραφίσετε την ΠΟΙΗΣΗ).

Απάντηση:

.....

.....

.....

.....
.....

5. «Η παντοδυναμία της φύσης υπάρχει στην ποίηση του Α. Εμπειρικού». Να δικαιολογήσετε την παραπάνω διαπίστωση βασιζόμενοι στα παραπάνω ποιήματα.

Απάντηση:

ΤΡΙΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ	ΗΧΩ

6. Η ποίηση, λοιπόν, για τον Εμπειρικό έχει τη δυναμική « στίλβοντος ποδηλάτου», για τον Ελύτη είναι « συνουσία άπειρον», για τον Κακναβάτο είναι « Ω ποίηση κεραμουργία με φωνήεντα» και για τον Valery « η ποίηση είναι ανάπτυξη επιφωνήματος= συναισθήματος». Να βρείτε τις ομοιότητες στους ορισμούς των ποιητών.

Απάντηση:.....

.....
.....
.....

7. Να συνθέσετε ένα δικό σας υπερρεαλιστικό ποίημα.